

Programmatekst Evaluatie Regelgeving

Programma Evaluatie Regelgeving

Programmatekst

Den Haag ZonMw, januari 2006
(bijgewerkte tekst mei 2009)

Colofon

ZonMw is de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. Als intermediair tussen maatschappij en wetenschap werkt ZonMw aan de verbetering van preventie, zorg en gezondheid door het stimuleren en financieren van onderzoek, ontwikkeling en implementatie. ZonMw staat voor kennisvermeerdering, kwaliteit en vernieuwing in het gezondheidsonderzoek en de zorg. De organisatie bestrijkt het hele spectrum van fundamenteel gezondheidsonderzoek tot en met de praktijk van de zorg – van preventieve en curatieve gezondheidszorg tot en met de jeugdzorg. ZonMw heeft als hoofdopdrachtgevers het ministerie van VWS en NWO.

Voor meer informatie over het programma *Evaluatie Regelgeving* kunt u contact opnemen met het secretariaat telefoon 070 349 5132.

ZonMw
Laan van Nieuw Oost Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 5111
Fax 070 349 5358
www.zonmw.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Onderwerp en achtergrond van het programma	6
3	Doel, context en uitgangspunten van het programma	7
3.1	Doel en context van wetsevaluatie	7
3.2	Evaluatie van gezondheidswetgeving; uitgangspunten	8
4	Organisatie; subsidieprocedure	9
4.1	Samenstelling en taak Commissie evaluatie regelgeving	9
4.2	Subsidieprocedure	9
5	Communicatie en implementatie	11

Bijlagen

- A Commissie evaluatie regelgeving
- B Taakomschrijving begeleidingscommissie

1 Inleiding

Het programma Evaluatie Regelgeving startte in 1997. Binnen het programma wordt gezondheidswetgeving geëvalueerd. Was de oorspronkelijke opzet van het programma beperkt (het richtte zich aanvankelijk op evaluatie van een aantal patiëntenwetten), het breidde zich al snel uit tot het terrein van wetgeving op het gebied van gezondheid, preventie en zorg. Ten tijde van de start van het programma werd door ZonMw een programmacommissie, de Commissie evaluatie regelgeving, ingesteld. Deze commissie draagt verantwoording voor de uitvoering van het programma en bewaakt de samenhang, de voortgang en de kwaliteit van de hiertoe behorende activiteiten.

De voorliggende programmatekst beoogt inzicht te geven in het programma Evaluatie Regelgeving en in de werkwijze van de Commissie evaluatie regelgeving. Hiertoe volgt eerst een beschrijving van de achtergrond, inhoud en doelstelling van het programma (hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3). Vervolgens wordt ingegaan op de organisatie en procedures binnen ZonMw en de werkwijze van de Commissie evaluatie regelgeving (hoofdstuk 4). Ten slotte wordt aandacht geschonken aan communicatie en implementatie van de resultaten van in het kader van het programma uitgevoerd evaluatieonderzoek (hoofdstuk 5).

2 Onderwerp en achtergrond van het programma

In 1997 verzocht de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)¹ het toenmalige ZorgOnderzoek Nederland (ZON) de evaluatie van de patiëntenwetgeving ter hand te nemen. Een hiertoe op te stellen programma, met een doorlooptijd van drie jaar, moest zich richten op het evalueren van de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (WGBO), de Wet klachtrecht cliënten zorgsector (WKCZ) en de Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (WMCZ). Deze wetten zijn inmiddels binnen het programma geëvalueerd.

Bij aanvang van het programma evaluatie regelgeving stelde ZonMw direct voor de taakopdracht ten behoeve van een in te stellen programmacommissie niet te beperken tot de evaluatie van patiëntenwetgeving, maar deze uit te breiden tot het monitoren van wetsevaluaties op het gebied van gezondheid, preventie en zorg.² Van de zijde van het ministerie van VWS werd positief gereageerd op dit voorstel. ZonMw heeft toen de *Commissie evaluatie regelgeving* ingesteld (voor de huidige samenstelling van de Commissie zie bijlage A).

Het ministerie van VWS heeft sinds de oprichting van het programma een groot aantal evaluatieonderzoeken bij ZonMw respectievelijk het programma Evaluatie Regelgeving ondergebracht.³ Het betreft hier in de meeste gevallen een verplichte wetsevaluatie.⁴ Binnen het programma werden naast de hierboven genoemde patiëntenwetten onder meer de Wet op het bevolkingsonderzoek, de Wet op bijzondere medische verrichtingen, de Wet op de orgaandonatie, de Wet bijzondere opnemingen psychiatrische ziekenhuizen, de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg, het Tijdelijk besluit verplichte verzekering bij medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen, de Wet medisch-wetenschappelijk onderzoek met mensen en de Wet afbreking zwangerschap geëvalueerd. Hiernaast werden ook vervolg-evaluatieonderzoeken (waaronder de tweede evaluatie van de Wet op de orgaandonatie) uitgevoerd. De ZonMw website bevat een publicatieoverzicht van de reeds afgeronde wetsevaluaties respectievelijk van de lopende evaluatietrajecten (www.zonmw.nl/evaluatieregelgeving).

¹ Zie brief van de Ministerie van VWS van 24 februari 1997, kenmerk GZB/PCZ/97488.

² Zie brief van 13 maart 1997 van ZON aan de minister van VWS.

³ Het programma Evaluatie Regelgeving is niet gebonden aan een eindtermijn.

⁴ Deze verplichting kan het gevolg zijn van een wettelijke bepaling of een toezegging aan het Parlement.

3 Doel, context en uitgangspunten van het programma

3.1 Doel en context van wetsevaluatie

De behoefte aan wetsevaluatie is het afgelopen decennium sterk toegenomen.⁵ Dit blijkt onder andere uit de opname van expliciete evaluatiebepalingen in een groot aantal wetten dan wel toezeggingen van de regering (tijdens de parlementaire behandeling) om een wet enkele jaren na invoering te (laten) evalueren.

Hoofddoel van wetsevaluatie is het bijdragen aan de kwaliteit van wetgeving. Hiertoe worden de doeltreffendheid en de (neven)effecten van een wet onderzocht. De uitkomsten hiervan kunnen voor de wetgever aanleiding zijn om de desbetreffende wet te herzien dan wel om andere (beleids)maatregelen te nemen ter bereiking van bepaalde doelen. Bij dat laatste hebben veelal ook andere partijen dan de centrale overheid (zoals toezichthouders, beroepsverenigingen, patiëntenorganisaties etc.) een rol te spelen.

Om de gevolgen van een wet (of wettelijke bepalingen) goed te kunnen meten, dient men zicht te hebben op de beginsituatie, dat wil zeggen de situatie die bestaat voordat de wet van kracht wordt. Het doen van een dergelijk *ex ante*-onderzoek wordt wel aangeduid met de term 'nulmeting'. De praktijk wijst echter uit dat zo'n nulmeting niet altijd heeft plaatsgevonden, veelal omdat dit tijdens het voorbereidingsproces van een wet of wetswijziging niet altijd prioriteit heeft. In de meest optimale situatie zou een opdracht om een evaluatie ter hand te nemen eigenlijk al verstrekt moeten zijn op het moment van inwerkingtreding van de wet of wettelijke bepaling. In dat geval kan een nulmeting (en eventuele vervolgmetingen) tijdig aan de hand van een uitgekristalliseerde vraagstelling worden uitgezet. Het ontbreken van een nulmeting betekent echter niet dat er geen evaluatie mogelijk is. Het bovenstaande moet dan ook vooral worden gezien als een pleidooi om in een zo vroeg mogelijk stadium van de beleidscyclus rekening te houden met de wijze en het tijdstip waarop de evaluatie zal kunnen worden uitgevoerd.

Een factor waarmee bij de uitvoering van een evaluatie rekening moet worden gehouden, betreft het feit dat er in de dagelijkse praktijk geen sprake is van een – uit evaluatief oogpunt gezien – optimale situatie. Het meten van specifieke effecten van de betreffende wet wordt soms aanzienlijk bemoeilijkt door tussentijdse wetswijzigingen of maatschappelijke en rechtsontwikkelingen die de werking van de wet of wettelijke bepalingen kunnen versterken dan wel verzwakken. Ook kan het zo zijn dat de resultaten van een afgerond evaluatieonderzoek nog onvoldoende (in de desbetreffende wet of het beleid daaromheen) hun beslag hebben gekregen. Het is voor onderzoekers en beleidsmakers van belang om bij het opstellen en uitvoeren van evaluatieopdrachten rekening te houden met dergelijke factoren.

Ten slotte leent de methode van systematische wetsevaluatie zich in principe minder goed voor korte termijnonderzoek (dat wil zeggen onderzoek dat zich uitstrekt tot enkele maanden).

⁵ Zie over wetgevingsbeleid en evaluatie van gezondheidswetgeving E.T.M. Olsthoorn-Heim, *Vijf jaar evaluatie regelgeving via ZonMw. Verslag van een analyse van het programma Evaluatie Regelgeving in opdracht van het Bestuur van ZonMw*, Den Haag: ZonMw 2003, hoofdstuk 2 (p. 13-22). Zie ook A.C. Hendriks, 'Evaluatie van gezondheidswetgeving – enkele impressies', *Tijdschrift voor Gezondheidsrecht*, 2000, p. 87-100.

3.2 Evaluatie van gezondheidswetgeving; uitgangspunten

Gezondheidswetgeving heeft grote gevolgen voor de gezondheidszorgpraktijk. Derhalve dienen – via een combinatie van empirisch onderzoek en rechtswetenschappelijk onderzoek (op het terrein van het gezondheidsrecht) – doeltreffendheid en (neven)effecten van deze wetgeving regelmatig te worden onderzocht.

Het programma evaluatie regelgeving richt zich in de eerste plaats op het op adequate wijze uitzetten en bewaken van *enkelvoudige* wetsevaluaties, dat wil zeggen evaluaties die op één wet betrekking hebben; een bijzonder aandachtspunt betreft de ‘oudere’ gezondheidswetgeving, die vanwege het ontbreken van een evaluatieverplichting, nog niet (integraal) werd geëvalueerd.⁶ Het programma beoogt echter ook een kader te bieden voor het uitzetten en monitoren van zogenaamd ‘thematisch’ evaluatieonderzoek, of wel het evalueren van een aantal wetten op een bepaald thema of een bepaalde beleidsdoelstelling (in dat laatste verband vormt de samenhang tussen wetgeving een belangrijk onderdeel).

Binnen het programma evaluatie regelgeving wordt getracht zo veel mogelijk uniformiteit te bereiken met betrekking tot de uit te voeren onderzoeken. Daartoe is een aantal algemene uitgangspunten opgesteld die bij ieder evaluatieonderzoek in gedachten moeten worden gehouden:

- wetsevaluatie dient zich in beginsel niet te beperken tot de evaluatie van procedures. Er dient niet enkel te worden onderzocht of de gestelde regels op juiste wijze worden toegepast, maar ook of de wet aan zijn doel beantwoordt;
- evaluatieonderzoek dient zich niet geïsoleerd te richten op de bepalingen van de te evalueren wet, maar ook op de Europeesrechtelijke context van die wet en de relatie met of inbedding in andere wet- en regelgeving;
- het bij wet regelen van een bepaalde materie zal naast gewenste ook ongewenste effecten kunnen sorteren. Men denke bijvoorbeeld aan meer bureaucratie, hogere kosten of nadelige gevolgen voor zwakkeren in samenleving. Het evaluatieonderzoek dient ook dergelijke onbedoelde/ongewenste neveneffecten in kaart te brengen;
- Nederland heeft een pluriforme samenstelling van de bevolking. Bij evaluatieonderzoek dient aan dit aspect uitdrukkelijk aandacht te worden geschonken. Een belangrijke vraag kan bijvoorbeeld zijn in hoeverre allochtone bevolkingsgroepen in gelijke mate gebruik (kunnen) maken van wettelijk toegekende rechten;
- de uitgangssituatie dient zo goed mogelijk en aan de hand van adequate bronnen te worden geïnventariseerd. Steeds zal moeten worden nagegaan in hoeverre reeds een nulmeting heeft plaatsgevonden;
- de resultaten van ander relevant (evaluatie)onderzoek dienen zoveel mogelijk bij het onderzoek te worden betrokken.

⁶ Men denke bijv. aan de Wet ambulancevervoer, de Wet geneeskundige hulpverlening bij rampen, de Gezondheidswet, de Wet ziekenhuisvoorzieningen, de Infectieziektenwet etc.. Voor deze wetgeving geldt veelal geen evaluatieverplichting.

4 Organisatie; subsidieprocedure

4.1 Samenstelling en taak Commissie evaluatie regelgeving

Binnen de Commissie evaluatie regelgeving is kennis aanwezig van het gezondheidszorgbeleid- en bestuur, het gezondheidsrecht in brede zin en methodologische kennis. De leden van de programmacommissie zijn op persoonlijke titel benoemd.

De Commissie evaluatie regelgeving stelt bij ieder afzonderlijk evaluatietraject een *begeleidingscommissie* in die via benoeming van externe leden (deskundigen terzake van het onderwerp van de te evalueren wet) over specifieke expertise beschikt; zie voor de exacte positie en taak van begeleidingscommissies bijlage B. Vergaderingen van de Commissie evaluatie regelgeving en van begeleidingscommissies worden in de regel bijgewoond door een waarnemer van het betrokken (of de betrokken) ministerie(s).

De taakomschrijving van de Commissie evaluatie regelgeving luidt als volgt:

- zorgdragen voor de programmering, prioritering en financiering van evaluatieonderzoek. Hierbij wordt een doelmatige en transparante beoordelingsprocedure gehanteerd, waarin plaats is ingeruimd voor zowel een beoordeling van de wetenschappelijke kwaliteit van het projectvoorstel als van de relevantie voor het programma;
- bewaken van de voortgang van het programma;
- evaluatie van het programma.⁷ Voorts wordt over inhoud van en voortgang binnen het programma evaluatie regelgeving jaarlijks aan het bestuur gerapporteerd.

4.2 Subsidieprocedure

ZonMw hanteert standaardprocedures voor het indienen en beoordelen van projectvoorstellen. Deze procedures zijn beschreven in de brochure "Procedures ZonMw" (zie ook <<http://www.zonmw.nl>>).

De procedures uit bovengenoemde brochure hebben nadrukkelijk een algemeen karakter. In de context van evaluatieonderzoek uitgevoerd binnen het programma evaluatie regelgeving betreft het in beginsel de volgende procedure:

a. Aankondiging van de evaluatieopdracht⁸

In diverse vakbladen, waaronder Mediator (of – in het geval van Europese aanbesteding – het Europees Publicatieblad), wordt het evaluatieonderzoek en de daaraan ten grondslag liggende vraagstelling aangekondigd. De aankondiging omvat een oproep om binnen een bepaalde termijn een vooraanmelding (of – indien deze stap zou worden overgeslagen – een projectvoorstel) in te dienen.

De binnen ZonMw afgesproken subsidieprocedure laat toe dat potentiële uitvoerders van evaluatieonderzoek rechtstreeks worden uitgenodigd een

⁷ Een eerste (externe) evaluatie van het programma heeft inmiddels plaatsgevonden in 2002/2003. Binnen het onderzoek waren inhoud en resultaten van het programma alsmede werkwijze en procedures binnen het programma onderwerp van evaluatie; zie E.T.M.Olsthoorn-Heim, *Vijf jaar evaluatie regelgeving via ZonMw*, Den Haag: ZonMw 2003.

⁸ Voor zover dit uit de desbetreffende aanbestedingsregels voortvloeit, wordt een opdracht Europees aanbesteed.

projectvoorstel in te dienen. Indien hiertoe een specifieke aanleiding bestaat, kan de Commissie evaluatie regelgeving voor een dergelijke ('top-down') procedure kiezen.

b. Vooraanmeldingen

Binnengekomen vooraanmeldingen worden door leden van de Commissie evaluatie regelgeving (marginaal) beoordeeld op relevantie en op kwaliteit. In dat laatste verband let men onder andere op de helderheid van de vraagstelling, de onderzoeksmethodologie en de expertise van de indieners. De commissie evaluatie verbindt aan de vooraanmelding een positief dan wel negatief advies tot nadere uitwerking van het voorlopige voorstel in een definitief projectvoorstel.

c. Subsidieaanvraag; beoordelingstraject

Aan organisaties die overgaan tot nadere uitwerking van hun vooraanmelding in een projectvoorstel wordt het zogenaamde subsidieaanvraagformulier en het bijbehorende toelichtingsformulier toegezonden.

Vervolgens wordt de volgende procedure gevolgd:

- de wetenschappelijke kwaliteit van een projectvoorstel wordt steeds door (minimaal) twee externe referenten beoordeeld;
- de indiener wordt in de gelegenheid gesteld om schriftelijk te reageren op het geanonimiseerde oordeel van de referenten;
- de commissie geeft op basis van de (geanonimiseerde) referentenoordelen en de reactie daarop van de indieners een definitief oordeel over de wetenschappelijke kwaliteit van de projectvoorstellen en bepaalt de prioritering;
- op basis van deze prioritering beslist de commissie over de definitieve opdrachtverlening.

Omdat de vraagstelling van evaluatieonderzoek van meet af in grote lijnen vaststaat, zal bij boordeling van projectvoorstellen (en vooraanmeldingen) in het kader van het programma evaluatie regelgeving de nadruk liggen op de wetenschappelijke kwaliteit van het voorstel (zie uitvoerig de brochure Procedures ZonMw <<http://www.zonmw.nl/nl/subsidie/subsidieprocedure.html>>).

5 Communicatie en implementatie

Naast haar eerder genoemde taken (zie paragraaf 4.1) zet de Commissie evaluatie regelgeving zich in om bekendheid te geven aan de uitkomsten van evaluatieonderzoek. Ten eerste worden studies van voldoende kwaliteit opgenomen in de reeks evaluatie regelgeving.⁹ Daarnaast worden uitvoerders van evaluatieonderzoek aangemoedigd voordrachten en/of publicaties over hun projecten te verzorgen, of een congres te organiseren. Bij dit laatste kan ZonMw een ondersteunende rol spelen. Op deze wijze beoogt ZonMw kennisoverdracht aan relevante actoren in het veld (zoals beroepsbeoefenaren, ziekenhuizen en overige gezondheidszorginstellingen, patiënten etc.) te stimuleren.

Het karakter van evaluatieonderzoek in relatie tot wetgeving is van dien aard dat binnen het programma implementatieactiviteiten beperkter van aard zullen zijn dan bij andere ZonMw-programma's. De implementatie van de resultaten van een evaluatie is immers in eerste instantie voorbehouden aan de wetgever zelf. Dit neemt niet weg dat ZonMw steeds zal bezien in hoeverre zij ten aanzien van de implementatie van de resultaten van evaluatieonderzoek een verdere rol kan spelen, bijvoorbeeld door dergelijke activiteiten onder te brengen bij andere ZonMw-programma's.

⁹ De rapporten uit deze reeks zijn te bestellen of te downloaden via de website van ZonMw <<http://www.zonmw.nl/evaluatieregelgeving>>.

A Commissie evaluatie regelgeving

Voorzitter

de heer Rien Meijerink

Vice-voorzitter

de heer prof. dr. E. Briët

Leden

mevrouw prof. dr. I.D. de Beaufort
mevrouw mr. A.C. de Die
de heer drs. W. Geerlings
de heer prof. dr. T.E.D. van der Grinten
de heer mr. drs. A.P. van Gurp
de heer D.C. Kaasjager, arts
mevrouw prof. dr. mr. W.R. Kastelein
de heer prof. dr. C.M.J.G. Maes
mevrouw mr. M.J.M. Weerts

Waarnemer ministerie van VWS

de heer mr. P.W.H.M. Francissen

Secretaris

de heer mr. M. Slijper, MPH

B Taakomschrijving begeleidingscommissie

De Commissie evaluatie regelgeving (hierna: de CER) van ZonMw stelt voor ieder evaluatieonderzoek een begeleidingscommissie in. Hieronder worden achtergrond, taak, samenstelling en werkwijze van begeleidingscommissies en de positie van dergelijke commissies ten opzichte van degenen die het evaluatieonderzoek uitvoeren ('opdrachtnemer') respectievelijk ZonMw ('opdrachtgever') beschreven.

Achtergrond begeleidingscommissie

De *eind*verantwoordelijkheid voor het bewaken (begeleiden en monitoren) van een evaluatie(traject) rust bij de CER. Er zijn echter twee belangrijke redenen om hiervoor mede een aparte commissie – de begeleidingscommissie – in het leven te roepen. In de eerste plaats vraagt de begeleiding van onderzoek veelal om specifieke deskundigheden die niet altijd binnen de CER aanwezig zijn. In de tweede plaats is de CER in praktische zin niet in staat om alle onderzoeken zelf te begeleiden.

Taakstelling begeleidingscommissie

De taak van een begeleidingscommissie in het kader van het Programma evaluatie regelgeving is derhalve het begeleiden van een vanuit dit programma (mede)gefinancierd onderzoek, het monitoren van de voortgang, het bewaken van het tijdsplan en het uitbrengen van een eindadvies aan de CER over het onderzoeksverslag.

De begeleidingscommissie kan zo nodig ook tussentijds rapporteren aan de CER. De programmatekst, het door ZonMw gefinancierde onderzoeksvoorstel en de (aanvullende) toekenningsvoorwaarden gelden bij dit alles als maatstaf. Het behoort tot de taak van de begeleidingscommissie om bij ontstane of voorzienbare problemen bij de uitvoering van het onderzoek de CER te informeren.

Via de begeleidingscommissie kan voorts worden afgetast of er voor bepaalde ideeën, waaronder aanbevelingen die uit het onderzoek voortvloeien, een maatschappelijk draagvlak bestaat. Ter verzekering van een goede uitvoering van het onderzoek kan de begeleidingscommissie suggesties doen. Het geven van instructies behoort daarentegen niet tot de bevoegdheid van de begeleidingscommissie. De begeleidingscommissie treedt niet in de onafhankelijke uitvoering van het onderzoek; het trekken van onafhankelijke, wetenschappelijk verantwoorde conclusies blijft te allen tijde de exclusieve verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer.

Samenstelling

De begeleidingscommissie bestaat minimaal uit vijf personen. De CER levert zelf minimaal twee leden aan de begeleidingscommissie, waaronder de voorzitter. Het tweede (of derde) commissielid vervangt de voorzitter bij diens afwezigheid. De overige leden van de begeleidingscommissie zijn externe deskundigen. Deze personen worden benoemd op grond van het feit dat zij vanwege hun wetenschappelijke en/of maatschappelijke positie kennis hebben van het desbetreffende aandachtsgebied. Net als bij leden van andere ZonMw-commissies functioneren deze deskundigen zonder last of ruggespraak. Dit betekent onder meer dat er geen afstemming met de achterban plaatsvindt (zie 'geheimhouding').

Een vertegenwoordiger van het ministerie van VWS en/of van een andere, nauw bij het onderwerp betrokken organisatie, kunnen worden uitgenodigd als waarnemer plaats te nemen in de begeleidingscommissie. Waarnemers ontvangen alle stukken en mogen aan alle vergaderingen van de begeleidingscommissie deelnemen, maar zijn, anders dan leden, niet stemgerechtigd.

Werkwijze

De begeleidingscommissie komt in beginsel drie maal bijeen; een maal aan het begin van het onderzoek, een maal halverwege en een maal aan het eind. Afhankelijk van de looptijd van het onderzoek kan worden besloten vaker bijeen te komen. Tijdstip en locatie worden in onderling overleg afgesproken. Tenzij anders is overeengekomen, verzorgt ZonMw het secretariaat. De onderzoekers zorgen voor tijdige aanlevering van de stukken.

Geheimhouding

Alle stukken die aan leden en waarnemers van de begeleidingscommissie worden verspreid zijn vertrouwelijk. Leden en waarnemers doen ook anderszins geen mededelingen aan derden over het onderzoek en hetgeen besproken is binnen de begeleidingscommissie. Hiervan uitgezonderd is het uitbrengen van verslag aan ZonMw en de CER.

Plaatsbepaling

Zoals reeds gezegd bestaat de taak van de begeleidingscommissie uit het uitbrengen van een eindadvies aan de CER over de uitvoering van het onderzoek en, zo nodig, het tussentijds rapporteren over de voortgang. De begeleidingscommissie kan ten slotte ook de CER adviseren bij de aanbidding van een rapport aan de verantwoordelijke bewindspersoon te wijzen op aanbevelingen die controversiële standpunten oproepen of waarbij te verwachten is dat ze veel maatschappelijke discussie zullen genereren. Het is vervolgens de verantwoordelijkheid van de CER om het verslag van het evaluatieonderzoek vast te stellen. Het advies van de begeleidingscommissie zal hierbij steeds zwaar wegen. Niettemin kunnen er redenen zijn om het advies van de begeleidingscommissie niet (geheel) over te nemen. De onderzoekers en de leden van de begeleidingscommissie worden in dergelijke gevallen gemotiveerd van deze afwijking in kennis gesteld.